

**MOREA
BANIĆEVIĆ**

**DEMON
ŠKOLSKE
BIBLIOTEKE**

mala laguna

Copyright © Morea Banićević 2016
Copyright © ovog izdanja 2016, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

DEMON
ŠKOLSKE
BIBLIOTEKE

Sadržaj

EKIPA	9
STRAH MEĐU KNJIGAMA I „VITEZ KOJI REŠAVA VEŠTICU“	15
ČUDNE REČI, ČUDNI SNOVI	23
KO JE OVDE LUD?	29
PRVA ZAGONETKA	37
KORAK BLIŽE.	45
TU GDE JESMO, SUTRA NISMO.	53
POSLEDNJI TRAG	61
ZAGONETKA ILI PUSTOLOVINA?	69
NOVO ZA STARO...	77
PRIPREMA.	85
VRATA	93
DRUGA STRANA BIBLIOTEKE	101
SKELTIN POTPILJ	107
IZGUBLJENI.	115

SKRIVENI OD ZLIH OČIJU	133
PRIČA O JANKU I KLARI, SKELTINU I ESTRINHI POTPILJ.	141
KNJIGA KAO KLJUČ.	153
U LOV NA POVRATAK	161
KARTA, KREMEN, BODEŽ	173
NA RUČKU S GOSPODAREM KUĆE	181
NOVI, A STARI SVET	191
MALO O ŽIVOTU POSLE	203

EKIPA

Miris nadolazećeg leta već se osećao u vazduhu. Ekipa dvanaestogodišnjaka sedela je na pločniku ispred škole. Pristojno popunjeni dečak je otkinutom grančicom uporno bockao uvo svog visokog prijatelja, koji se nervozno branio.

– Daj, Zubo, jesi li mutav? Sredi se, koji ti je?

Simpatični debeljko se kikotao.

– Ajde više prestani s tim glupim poukanjima da ti ne bih zašiljio jednu preko nosa, je li ti jasno?

Društvo se nasmejalo. Debeljkov je suvonjavi prijatelj bio veoma smešan kad bi se naljutio. Mrklja je smišljao nove reči, izvrtao postojeće i uvodio svakojake čudne izraze.

Grančica se i dalje uporno kretala u pravcu Mrkljinog uвета.

– Znaš, Zubo – dreknuo je Mrklja iznervirano – kad te jednom obrzofitiljim preko te glupe glavurde i namlatim te kao babu u salati... – nije ni dovršio, a ekipa je veselo uskliknula:

– Babu u salati! Babu u salati! Misliš 'vola u kupusu'!
– viknula je Inka, iako nikada nije shvatala zašto bi neko tukao jadnog vola koji se gosti kupusom. To je stvarno zvučalo okrutno i nije joj se sviđalo.

– A šta ti znaš, ti slamasta kukljasta ofrljena baburo? Pa valjda je logičnije namlatiti babu u salati, nego jadnog vola koji jede kupus! – sada je dreknuo već vidno iznervirani Mrklja, i to tako snažno da je Zubi grančica odletela pravo u šaht pored trotoara.

– Daj, Mrklja, vidiš da te zeza, što se pališ na svaku? – javio se crnokosi Boris i nastavio:

– Totalni ste ludaci!

– Pa kad vidiš da ovaj tu krpeljavi bivoli opet šilji sudbinu! – viknuo je Mrklja. – Koja mu je to fora da kopa tuđe uši?!

– Evo i tebi štap, pa mu iskopaj pola nosa – predložio je Otis. Crvene kose i veselih očiju, ime je dobio po policajcu iz nekog američkog filma koji golim rukama zaustavi celu bandu kradljivaca automobila. I pritom ih propisno namlatio. Zato je na svoje ime bio posebno ponosan. Njegova sestra Skarlet nije prošla tako dobro. Zbog istoimene junakinje iz nekog starog filma u školi su je zvali Škrleta. Grozota.

– Ma, vi ste svi totalno nezrela dečurlija! – rekla je smeđokosa devojčica sa naočarama. Zara je oduvek bila odlična učenica, nešto ozbiljnija od svojih vršnjaka. Mnogo je čitala, pa čak i lektire za više razrede. Zubo je, na primer, mislio da je to čista boleština. Ionako su imali gomilu toga da uče.

Zara i Inka su bile najbolje prijateljice, nerazdvojne još od vrtića. Samo su se jednom posvađale, i to oko toga koja

će Mrklji da uvali bakino pletivo s čarapama u školsku torbu. Naravno, nije bilo teško pogoditi ishod te tajne i dobro osmišljene operacije – Mrklja je trčao po školi sav besan, uzvikujući reči na sasvim nepoznatom jeziku.

– Stvarno ste naporni! – uzdahnuo je Boris. – Šta ćemo sada, idemo kući ili...?

– Ja imam bolju ideju – Otis je nabacio vragolasti osmeh. – Nabavio sam nešto sjajno!

Dečak je iz torbe izvadio malu staklenu lopticu s nekom tečnošću.

– Šta ti je to? – začudila se Inka.

– Vidi se da si amaterka – odvratio je Otis. – To je smrdljivac. Kupio sam ga još pre dve nedelje. Rekli su mi da užasno smrdi!

– Šta sad nameravaš s tim? – bila je znatiželjna Zara.

– Osmo C ima istoriju u 'jedinici'. Treba ga samo ubaciti kroz prozor!

– Jesi li ti normalan, pa to je čisto samoubistvo!?! – pobunio se Zubo.

Ni ostali nisu bili preterano oduševljeni tom idejom. Osmo C je slovalo kao najjači i najbrutalniji razred čak u poslednjih pet generacija. Sastojalo se od samih nabil-dovana vrlo nezgodne naravi od kojih je većina imala problema s ostatkom škole.

– Dajte, ljudi, biće super! Neće ništa ukapirati, samo da se popnemo na zid!

Otis je pokazao na zidić koji je s bočne strane bio spojen sa zgradom, a u čijoj je neposrednoj blizini bio odškri-nut prozor 'jedinice'.

– U stvari, nije to ni loša ideja – primetila je Inka. – Trebalo bi ih malo spustiti na zemlju. Samo da nas ne vide, jer smo nadrapali! A može i neko drugi da nas vidi!

– Neće ako se sakrijemo tamo! – Zubo je pokazao na zgradu preko puta.

– Meni je to skroz glupo – rekla je Zara – ne znam šta ćemo time postići.

– Postići ćemo to da će se oni mutavci ugušiti od smrada! Nisu oni jedini koji mogu da maltretiraju! – bio je uporan Otis.

– A šta si ti, neki borac za pravdu? – odvrtila je Zara.

– Ti onda nemoj ni da učestvuješ, mi ostali hoćemo. Je l' da, ekipo?

Svi su pogledali u Borisa jer je on obično odlučivao u kriznim situacijama.

– Ajde, dobro – složio se Boris – ali moramo to pametno da obavimo da ne poberemo batine! Jedino je glupo što će i nastavnik...

– ...samo jedna kolateralna žrtva – prekinuo ga je Mrklja, koji je sâm sebi zvučao strašno pametno koristeći se izrazom iz kriminalističke serije. – Tu ne može mnogo da se uradi.

Otis je pokazao na drugu stranu prozora.

– Neko samo treba da mi drži 'lopovske' da se popnem.

– Daj meni ruksak, ja ću ti ga pričuvati – rekao je Zubo samo da ne mora pomagati Otisu u penjanju. Ionako je Mrklja bio najviši.

– Krenimo onda – rekao je Boris. – Ti se popni preko Mrklje, a ja ću čuvati stražu da neko ne naleti. Ostali mogu do kapije.

Deca su se razmestila kako je Boris rekao. Čak je i Zara krenula s njima. Bilo bi glupo ne podržati prijatelje. Zapravo, zanimalo ju je kako će sve to završiti.

Mrklja je rukama napravio 'lopovski', pa se Otis popeo na zid i priljubio uz zgradu, tik do prozora. Boris je čuvao stražu. Zatim je dao znak Otisu, koji je kroz lagano odškri-nuti prozor svom snagom ubacio smrdljivu lopticu u razred. Onda je skočio sa zida.

– U kapiju! – viknuo je Boris i sva trojica su potrčala u susednu zgradu. Onda su ih čekali Inka, Zara i Zubo, gledajući kroz prozor.

– Šta se dogodilo? Je li uspelo? – upitala je Inka.

– Pogledaj i sama! – oduševljeno je uzvratilo Otis i zalepio nos na staklo prozora.

Ekipa se razmestila oko prozora na prvom spratu susedne zgrade. Videli su kako je u razredu nastala strka, te kako je čak pet osmaka besno iskočilo kroz prozor preko zida, tražeći počinitelje. Neki su imali začepljene noseve. Nastavnik je otvarao prozore i pokušavao da pro-vetri prostoriju, istovremeno se ljuteći na učenike koji su izlazili napolje.

– Ha-ha-ha, kakvi luzeri! – smejao se Otis. – Okupali su se u smradu!

Ekipa se smejala. Bilo je zabavno gledati osmake kako trče unaokolo i nastavnika kako besni na prozoru.

– Čim se oni vrate u razred, mi moramo da zбриšemo odavde – primetio je Boris.

– Verovatno će buljiti kroz prozor! Ako nas vide...

– Uh – uzdahnula je Zara – samo bi nam to trebalo!

– Pričekaćemo još desetak minuta da se situacija smiri, a onda ćemo istrčati napolje. Moramo biti brzi i maknuti se pre nego što iko ukapira – predložio je Boris.

Tako su i učinili. Uskoro je ekipa veselo trčala uli-com i smejala se osmacima, koji su napokon dobili što su

zaslužili. Zapravo, i to im je bilo malo. Ali barem će videti da nisu nedodirljivi.

– Sutra će se sigurno raspitivati po školi ko je to učinio – rekla je Inka. – Uh, samo se nadam da nas neće provaliti!

– Ma ne paniči, kako bi mogli da nas provale kad nas niko nije video?! Samo držite jezik za zubima! – ležerno je zaključio Otis.

– Ja sigurno nikom neću ništa reći – odvrtila je Zara. – To je ionako bilo nezrelo. Ja sad moram kući, a vi kako hoćete.

I ostali su zaključili da je za danas bilo dosta akcije, pa su sledili Zarin primer te otišli svojim kućama.

Tako je prošao jedan od dana ove male ekipe, koja se naizgled ni po čemu nije razlikovala od drugih dečjih udruženja osnovanih radi sistematskog ubijanja vremena. Ipak, ono što će ta ekipa doživeti učiniće je sasvim posebnom. Ali o tom-potom.

STRAH MEĐU KNJIGAMA I „VITEZ KOJI REŠAVA VEŠTICU“

Nastava jezika nije se odvijala kako bi trebalo. Nastavnik Antun Barnjak mučio je veliku muku da održi red u razredu. Bližio se kraj godine, leto je već dobroano kucalo na vrata, a atmosfera je bila kao u košnici, zujava i pčelendrava, kako bi to rekao Mrklja. Na času su obrađivali *Pustolovine Toma Sojera* Marka Tvena, jer su tu knjigu imali za lektiru.

– Može li mi neko naći Tomov fizički opis u odlomku na stranici broj 37? – upitao je nastavnik s nosom u knjizi.

Razred je počeo lenjo da traži spomenutu stranicu, a Zara je već podigla ruku.

– Zaro, hvala – rekao je Barnjak – ali bio bi red da se i drugi malo uključe. Šta ti misliš o tome, Florijane?

Razred je počeo da se smejulji, kao svaki put kada bi od nekoga čuli pravo Zubino ime.

– Paaa... – odugovlačio je Zubo, bezuspešno tragajući za zadanim opisom – paaa...

– Stranica 37 – rekao je sada već pomalo ljutito nastavnik kome današnji dan nikako nije bio po volji, jer je imao osećaj da su svi ustali na levu nogu i urotili se protiv njega.

Zubo se i dalje mučio s traženjem opisa.

– To jeest, to jeee... – govorio je tiho, gotovo ritmično, dok je pogledom uzaludno prelazio po tekstu.

Nastavniku Antunu Barnjaku iz Osnovne škole *Marko Kralj* tada je stvarno prekipelo.

– Osnovno tražim! – rekao je iznerviranim glasom. – Os-nov-no!

Govorio je rastavlajući reč na slogove, što je radio kada bi bio ljut.

– Tražim običan opis! O-bi-čan! I ništa drugo... Ali ne! Kroz jedno uvo unutra, kroz drugo napolje!

Nastavnik je tada pogledao u pokunjenog Zubu i odlučio da spusti ton.

– Dobro – rekao je pobeđen – za sutra, Florijane, na osnovu celog poglavlja, pripremi opis Toma Sojera. I malo više truda! Pa šta ja tu gubim vreme? Izvoli to na-pi-ši!

Zvonilo je. Napokon! Svi bi najradije izleteli kao stampedo, ali su ipak izašli u kakvom-takvom redu. Čisto zato što je Barnjak danas bio loše volje. Uostalom, i njemu je bio poslednji čas pa ko bi ga mogao kriviti.

– To jednostavno nije fer! – rekao je Zubo prijateljima kad su izišli iz učionice. – Kao da sam ja kriv što ga onaj tip Tven nije dobro opisao!

– Opisao ga on dobro ili ne, ne gine ti poseta Sovićki! – rekao je Mrklja.

– Jesi li ti lud? Ne idem tamo! – usprotivio se Zubo. – Neću i gotovo!

– Ne budi blesav – suprotstavio se Otis – pa nije ona neka... neka veštica. Samo moraš da joj vratiš knjigu na vreme!

Društvo se pogledalo. Žena koja je radila u školskoj biblioteci *Danica* imala je tako nezgodnu narav da su je

se klonili i osmaci. Bibliotekarka Sović, čije ime je već nekog moglo dovesti u nepriliku zbog raznoraznih ptičjih asocijacija, bila je strah i trepet generacijama učenika, a pričalo se da je se čak i Barnjak boji.

– Evo moje knjige, pa idi ti – predložio je Zubo.

Otis se izvlačio:

– Nisam ja dobio kazneni zadatak, zašto bih ja išao?

– Zubo, što komplikuješ, nije žena čudovište – dodao je Boris neuverljivo.

I tako je nespremni i nadasve uznemireni Zubo krenuo u školsku biblioteku. Budući da je zgrada biblioteke od zgrade škole bila odvojena tek omanjim školskim igralištem, još se na putu premišljao treba li da se okrene i odustane. Ili da samo samouvereno uđe kao da nema nijednu brigu na svetu i na taj način bibliotekarki Sović pokaže kako mu nije stalo.

Ulazeći u biblioteku, Zubo je pogledao oko sebe. Police su bile krcate raznoraznim knjigama; velike, male, nove, stare, pohabane, razlistane, a dva su velika ormara sa staklom bila ispunjena dečjim časopisima. Dok je zbunjeno gledao oko sebe, uočio je lice s kvrgavim nosom i debelim naočarima kako ga strogo promatra.

– Reci šta ti treba! – gotovo je graknula bibliotekarka Sović, ne skrivajući nervozu zbog toga što ju je neko prekinuo dok je radila na kompjuteru.

– Ja bih – nervozno je rekao Zubo, koga je naglo napustilo i ono malo hrabrosti – Sojera bih pozajmio... ako ima.

Bibliotekarka Sović, popularno zvana Sovićka, dodatno je nabrala svoj poprilično velik i kvrgav nos, i to tako da su joj naočare gotovo odletele s lica.

Zubo je nastavio isprekidano da govori:

– Ja bih... ako vi nemate ništa protiv, pozajmio *Toma Sojera*. Moram u njemu da nađem neke opise za...

Nije dovršio jer je ugledao ljutiti izraz na licu strašne bibliotekarke. Ona se pridigla, krenula prema Zubi, pa je, dok je on od straha uzmicao, popravila naočare i dograbila knjigu s prve police sleva. Zatim se zabaljila u njega.

Zubo je stajao poluotvorenih usta i stisnutih šaka. Ćutao je i čekao što će biti dalje. Hoće li početi da urla od besa tako da će sva stakla popucati, a knjige poispadati iz polica? Hoće li možda krenuti prema njemu s namerom da ga istera? Hoće li strašna žena naglo poludeti, izvući tajno oružje i vitlajući njime preskočiti klupu?

Međutim, ona nije učinila ništa od navedenog. Umesto toga je i dalje netremice gledala u njega. Sve dok odjednom neugodnu tišinu nije prekinuo njen strogi glas:

– Pa, hoćeš li mi već jednom reći svoje ime ili da ti gatam s dlana?

Zubo se prenuo.

– Florijan – rekao je nesigurno.

Sovićka je i dalje bila podjednako ljuta.

– Prezime, pretpostavljam, nemaš, već su te našli u košari na kućnom pragu – dodala je zlobno.

– Anelini – odgovorio je Zubo brzo samo da što pre prekine torturu. – Florijan Anelini.

Sovićka mu je pružila knjigu, a Zubo ju je uzeo zapevši pritom toliko nespretno svojom nogom o nogu stolice da je skoro pao.

– Pardon, ja... – rekao je zbunjeno. – Do viđenja, hvala!

Zatim je odjurio prema vratima skoro srušivši brdo časopisa, koji su bili naslagani na omanjem stočiću.

Nakon što se našao van biblioteke, naslonio se na vrata i odahnuo s olakšanjem.

Napokon je napolju!

Ubrzo nakon toga deca su se već vraćala svojim kućama. Boris je piljio u pod razmišljajući, Otis se smeškao, a Zara i Inka su pokušavale Mrklji na jaknu da zakače bedž sa slikom devojčice koja igra balet u ružičastoj suknjici. Bio je to jedan od onih bedževa koji su se za sitniš mogli nabaviti na prolećnim štandovima. U najmanju ruku strašno ružičasto kičast. Mrklja, naravno, nije ništa sumnjao.

Zubo je koračao poput poglavice koji je upravo odneo pobjedu u najžešćem bojnom pohodu.

Otis se, naravno, odmah prilepio pitanjem:

– Kako je bilo kod tetke Sović?

– Opasno, ne mogu da te lažem – Zubo je složio samouverenu facu. – Ali sredio sam je. Nije bilo lako.

– Ozbiljno? – bio je uporan Otis, koji ni u jednom trenutku nije poverovao u istinitost prijateljevih reči. – A ono kao, stavio si je na svoje mesto?

– E, da je samo to – rekao je Zubo. – Sledila se kad me je videla, nije ti ona navikla da joj upadne neko ko ima, znaš ono, pogled.

– Kakav pogled? – upitao je Otis.

– Pa, opak – uzvratio je Zubo. – Pogledao sam je tako da je ustala čim sam ušao. Onda sam joj rekao nek izvoli da mi nađe knjigu *Tom Sojer*, jer, vidi, imam ja nekog posla i ne mogu da čekam večno.

Otis je nastavio da sluša dok su mu se oči smejale.

– Mislim da ona nije navikla na ljude koje nije lako prestrašiti – nastavio je Zubo značajno. – U kombinaciji s pogledom i naredbom, žena je bila manja od lanenog zrna.

– Kaže se makovog – rekla je Zara ni ne okrećući se, što bi značilo da je prisluškiivala razgovor.

– Lanenog, makovog ili pasuljevog, svejedno – frknuo je Zubo i okrenuo se Otisu. – Šta da ti kažem... uvek mi je stari govorio: ko se mača laća...

Nije stigao da dovrši rečenicu jer mu je Otis veselo uzvratio:

– ...od laži pogine!

Činilo se da se celo društvo uključilo u raspravu, jer su svi počeli veselo da se kikoću.

Mrklja je rekao:

– Obezbabio si jednu zlu vešticu pogledom svojih predaka!

Čak se i Boris uključio u igru:

– Naš ponosni junak Florijan Anelini, koga zovu i Florijan Veličanstveni, izvukao je mač iz korica i u tri moćna zamaha prepolovio sve police!

– A onda ih je i zgazio ratničkim čizmama! – smejao se Otis.

– I razbabrušio supermačevalačkim borilačkim veštinama! – dodao je Mrklja.

Inka je bila najmaštovitija:

– Tada je skočio na Sovićku i jednim karate potezom izbio joj zlatni zub!

– Ja mislim da ona nema zlatne zube – dodao je Otis – ali možda ima čelične!

Zubo je bio besan, iako ni on sâm ne bi verovao u svoju priču.

– Svi ste vi totalni mutavci! – rekao je uvređeno. – A baš bi ti, Mrklja, trebalo da budeš poslednji koji se tu nešto zeza, s obzirom na malu balerinu!

Pritom je mislio na bedž na Mrkljinoj jakni.

– Kakvu babalerinu? – upitao je Mrklja kroz smeh, ništa ne sluteći. – Čoveče, ti si puk'o k'o kockica!

Drugi su se samo nasmejali. Zubo i Mrklja su danas bili predmet kvalitetne zezancije pa im nije bilo dosadno na putu do kuće.

– Oni specijalci su danas gnjavili balavce iz petoga razreda zbog smrdljivca! – napomenuo je Otis sav zadovoljan, misleći pritom na osmo C. – Rekao sam da nas neće otkriti!

– Da, ali o tome će se pričati u zbornici – nadovezala se Zara.

– Bah, koga boli briga o čemu tamo pričaju... Bitno da ne znaju da smo to bili mi! – odvratio je Otis.

– Društvo, šta ćemo danas – sveopštu buku je prekinula Inka. – Idemo do Bara?

Bare su bile park koji je dobio ime po močvari koja se nekad nalazila na tom području. Odlično mesto za opuštanje, zezanciju i tračarenje. Pogotovo ujesen, jer je park obilovao žirovima kojima se mogu gađati prolaznici a da oni to ne vide, samo je bilo potrebno dobro se sakriti u zelenilo.

– Ja ne mogu – rekao je Boris. – Moram kod tetke, stalno šizi da joj ne dolazimo u posetu.

– Ni ja – rekao je Zubo. – Moram da napišem ono za sutra, još mi samo fali da mi Barnjak spiči jednu u imenik. Neki drugi dan.

Ekipa se složila. Šta je, tu je. Biće još sunčanih dana.

I tako su svi otišli svojim kućama na ručak, zatim na raspremanje od škole, a onaj ko je bio dobar, mogao je da sedne i pred neku dobru video igricu. Pucačinu po

moгуćnosti. Jer nije loše znati kako da se odbraniš od vanzemaljaca u slučaju iznenadne invazije. Sve je moguće.

Jedino je Mrkljin otac zabrinuto komentarisao bedž s balerinom na njegovoj jakni.

– Sine – upitao je Mrkljin tata – zašto nosiš Tamarin broš?

Tamara je bila Mrkljina mlađa sestra, devojčica kojoj je ružičasta boja životni stil.

Mrklja nije ništa odgovorio, samo je promrmljao sebi u bradu:

– Babunčine jedne buvljive. Videće oni kad im dâm jednu preko njupare!

Zatim je, sav iznerviran, zalupio vratima sobe.